

Salamimetoden – sådan er dagpengene blevet beskåret

Over de senere år er det gradvist blevet mindre og mindre attraktivt af forsikre sig mod ledighed i en a-kasse. Danske A-kasser har i denne oversigt opgjort udviklingen siden 2000.

Dagpengenes kompensationsgrad er blevet kraftigt udhulet. Lavere satsregulering i forhold til lønudviklingen og øgede beskæftigelsesfradrag svarer faktisk samlet til, at et års dagpenge er skåret ned til ca. 10 måneder.

Dagpengeperioden er blevet afkortet og genoptjeningskravet for ny dagpengeret er fordoblet. Over 110.000 har mistet dagpengeretten som følge af dagpengereformen fra 2010.

Vilkårene for dimittender er blevet endnu mere forringet. Satsen er blevet kraftigt nedsat og dagpengeperioden er sat ned til ét år.

Pensions- og efterlønsalderen er blevet forhøjet.

Efterlønsordningen er kraftig forringet og fremadrettet reelt afskaffet.

Det er blevet dyrere af være forsikret, fordi skattereformer har reduceret værdien af skattefradraget fra gennemsnitligt 33,6 % til 25,6 %. Det svarer til en forhøjelse af såvel a-kassekontingent som fagforeningskontingent på 12 %.

Foringelser på dagpengeområdet siden 2000

Vi er nu ved et punkt, hvor der kan stilles spørgsmålstejn ved, om vi fremover kan opretholde et system, hvor langt de fleste lønmodtagere fortsat vil betale for a-kassemedlemskab. En faldende forsikringsgrad vil være en trussel mod den danske flexicuritymodel. Og det kan underminere Danmark som et velfærdssamfund, hvor det økonomiske fundament ikke rykkes væk under familierne, hvis de i en periode rammes af ledighed.

Nedenfor opsummeres en række af de reformer/skatteændringer, der siden 2020 har forringet dagpengenes værdi.

2003 Lavere skat på arbejdsindkomst

Indførelse af et nyt beskæftigelsesfradrag (som dagpengemodtagere ikke får)

2006 Velfærdsreformen

Senere tilbagetrækning og levetidsindeksering

2008 Aftale om en "jobplan"

Kraftig beskæring af ret til supplerende dagpenge

Fra 52 uger inden for 70 til 30 uger inden for 104 uger

Alle undtagelser for løsarbejdere m.fl. afskaffet

2010 Dagpengereform /Genopretningsplanen

Halvering af dagpengeperioden

Fordobling af genoptjeningskrav

Afskaffelse af feriedagpenge til dimittender

2011 Efterlønsreform

Fremrykning af velfærdsreformen

Kortere efterlønsperiode. Fra 5 til 3 år

Pensionsmodregning for alle

(Fuldt indfaset juli 2023)

2012 Skattereform

Øget beskæftigelsesfradrag

Mindre regulering af satsen

2015 Dagpengereform

Forninget dimittendsats

Karens

Med reformen blev der dog også indført en forbedring via mulighed for forlængelse af dagpengeperiode i op til 1 år via lønarbejde

(Indført fra 2017)

FL 2017

Afskaffelse af feriedagpengeoptjening for sygedagpenge

2018 Skatteaftale

Forhøjelse af beskæftigelsesfradraget

Indførelse af jobfradrag

2022 En ny reformpakke for dansk økonomi

Dimittendsatsen for ikke-forsørgere forringes yderligere markant

Dimittenders dagpengeperiode reduceres fra to år til ét år

Dimittender fra engelsksprogede uddannelser får begrænset deres mulighed for dimittenddagpenge. Dimittender skal fremadrettet opfylde et sprogkrav for at kunne modtage dimittenddagpenge (dimittender som har vist aktuel tilknytning til det danske arbejdsmarked er dog undtages fra sprogkravet)

Yderligere forhøjelse af beskæftigelsesfradraget

Som forbedring indføres der, hvis en række forhold er opfyldt, en forhøjet sats de første tre måneder for (ordinære) dagpengemodtagere

Samlet konsekvens af vedtagne forringelser 2000-2025

Supplerende dagpenge:

Tidligere var varighedsbegrænsning for supplerende dagpenge målrettet personer med arbejde på fast nedsat tid. Med "aftale om jobplan" i 2008 blev løsarbejdere, frivillige brandmænd m.fl. også omfattet af tidsbegrænsning. Samtidig blev den maksimale periode med supplerende dagpenge beskåret fra 52 uger inden for de seneste 70 uger til 30 inden for 104 uger.

Dagpengesatsen:

Satsreguleringen 2000 – 2025 ¹ :	- 5,9 %-point
Mindreregulering i skattereform 2012:	- 5,2 %-point
Samlet mindreregulering ift. Løn:	- 11,1 %-point

Fradrag til lønmodtagere:

Dagpengenes dækningsgrad i forhold til hidtidig løn forringes yderligere af, at man med virkning fra 2004 indførte et beskæftigelsesfradrag. Et fradrag personer på dagpenge i sagens natur ikke får.

Dette fradrag er med tiden blevet øget. Bl.a. med skattereformen i 2012. Her blev vedtaget et forøget beskæftigelsesfradrag, som giver beskæftigede en skattelettelse på op til godt 4.000 kr. årligt.

I skatteaftalen for 2018 blev det maksimale beskæftigelsesfradrag forøget med 1.000 kr. Svarende til en skatteværdi på 255 kr. årligt.

I skatteaftalen for 2018 indførtes desuden et nyt Jobfradrag. Jobfradraget medfører en skattelempelse til beskæftigede. Fra 2020, hvor fradraget er fuldt indfaset, opnås en

¹ Satsreguleringsprocenten blev tidligere reguleret på baggrund af den procentvise lønudvikling i DA's lønstatistik og ved at trække op til 0,3 procentpoint fra den procentuelle lønstigning. Der blev dog ikke foretaget et fradrag, hvis lønudviklingen var på 2,0 % eller derunder (2 procents-grænsen). På grund af 2 procents-grænsen blev satserne ikke mindrereguleret i 2011 og mellem 2013-2015. Fra 2020 vil der fortsat fratrækkes 0,3 procentpoint. De vil dog ikke gå til satspuljen som tidligere, men til ATP.

skatteværdi af fradraget på 645 kr. årligt. Et beløb man igen ikke får som dagpengemodtager.

Med reformpakke for dansk økonomi fra 2022 bliver der fra 2025 indført en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget på 4.900 kr. med en skatteværdi på 1.254 kr., som dagpengemodtagere igen ikke får.

Karensdage:

I den nye dagpengereform blev der desuden indført op til tre karensdage årligt. For langtidsledige, som ikke kan skaffe sig et vist omfang af småjob eller vikariater, svarer det til en satsnedsættelse på 1,2 %.

Dimittendsats:

Udover de generelle forringelser af dækningsgraden ovenfor, blev dimittendsatsen for ikke forsørgere i dagpengereformen nedsat fra 82 % af højeste dagpengesats til 71,5 % i 2017.

Med "En ny reformpakke for dansk økonomi" blev dimittendsatsen for ikke-forsørgere under 30 år nedsat (i maj 2023) til 49,17 % af højeste dagpengesats pr. måned efter de første tre måneders dagpengeforbrug. Dimittendsatsen for ikke-forsørgere, der er fyldt 30 år, blev nedsat til 62,11 % af højeste dagpengesats pr. måned efter de første tre måneders dagpengeforbrug.

For at kunne sætte kr. på, så ville en sats på 82 % i 2023 svare til 16.177 kr., mens satsen på 71,5 % udgør 14.106 kr., 62,11 % udgør 12.253 kr. og endeligt udgør 49,17 % 9.700 kr.

Sidst men ikke mindst så blev dimittenders dagpengeperiode i 2023 reduceres fra to år til ét år.

Pension og efterløn:

Med velfærdsreformen fra 2006 blev det besluttet gradvist at hæve folkepensionsalderen fra 65 til 67 år og endnu højere i takt med stigende gennemsnitlig levealder. Efterlønnen blev fastholdt som en 5-årig ordning, men fulgte med den stigende pensionsalder opad.

I Efterlønsreformen blev forhøjelserne af pensionsalderen fremrykket. Efterlønnen blev skåret ned til 3 år, og der blev indført modregning for privat pensionsopsparing for alle. Det betyder ca. en halvering af efterlønsbeløbet for en gennemsnitlig lønmodtager (i forhold til en efterløn uden modregning). Hertil kommer at arbejdsmarkedspensionerne fortsat er under indfasning, hvilket gør at værdien af efterlønnen falder år for år som følge af de stadigt højere pensionsformuer.

Af tre omgange har det været muligt at træde ud af efterlønsordningen og få indbetalte bidrag udbetalt skattefrit. I 2008 var 72 % af de 30-59-årige a-kassemedlemmer medlem af efterlønsordningen. I 2022 var denne andel kommet ned på 11 % Kun ganske få i de yngre aldersgrupper er nu omfattet, så efterlønnen er reelt under gradvis afvikling.

Øvrige forringelser:

Ovenstående forringelser vedrører den økonomiske tryghed for ledige dagpengemodtagere.

Et andet aspekt er de aktive tilbud som de ledige kan modtage i form af uddannelse, løntilskud, praktik m.m. Disse tilbud er også blevet forringet de seneste år. Det ses konkret i en faldende aktiveringsgrad. Aktiveringsomfanget udgør i dag 1/3 af, hvad det gjorde i 2011.

Men det ses også i de besparelser, der pålægges den aktive indsats. Bl.a.:

2017 » Erhvervs- og iværksætterpakke: Beskæring 870 mio. kr.

2018 » Forenkling af beskæftigelsesindsatsen: Beskæring 500 mio. kr.

2019 » Et stærkere sundhedsvæsen: Budgetregulering på 250 mio. kr.

2020 » Arnerreform: Besparelse på 1.100 mio. kr. i jobcentre

2022 » Regeringsgrundlag: 3.000 mio. kr. yderligere besparelser i jobcentre

Ny obligatorisk opsparing:

Satspuljeforliget er opsagt. Men udhulingen af dagpengene fortsætter. De penge der frem til 2019 gik i satspuljen vil fremover gå til tvungen pensionsopsparing.

Der er nemlig fra 2020 indført et nyt pensionsbidrag for overførelsesindkomstmodtagere².

Bidraget til den obligatorisk pensionsordning (ATP) udgjorde i 2020 0,3 % af den pågældende overførselsindkomst (og dermed også dagpenge), og bidragsprocenten stiger hvert år med 0,3 procentpoint til og med 2030, hvor bidragsprocenten er 3,3 % Det er staten, der indbetaler til ATP.

Da disse midler tilføres ATP-opsparingen, kommer de ikke den ledige til gode mens vedkommende modtager dagpenge.

² L 143 Forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension og forskellige andre love. (Indførelse af obligatorisk pensionsordning for overførselsindkomstmodtagere og tillæg til refusion til arbejdsgivere samt ændring af satsregulering af forskellige overførselsindkomster).

Det må desuden forventes, at staten på grund af modregning i folkepensionens pensionstillæg mv. senere tager en tredjedel eller mere af pengene tilbage.

Bilag**Tabel A: Satsregulering og afdæmpet regulering**

	Mindreregulering i forhold til lønudviklingen - Sats-regulering/afsat til ATP fra 2020	Afdæmpet regulering
2025	0,3	
2024	0,3	
2023	0,3	0,75
2022	0,3	0,75
2021	0,3	0,75
2020	0,3	0,75
2019	0,2	0,75
2018	0,2	0,75
2017	0,2	0,4
2016	0	0,3
2015	0	
2014	0	
2013	0	
2012	0,3	
2011	0	
2010	0,3	
2009	0,3	
2008	0,3	
2007	0,3	
2006	0,3	
2005	0,2	
2004	0,3	
2003	0,3	
2002	0,3	
2001	0,3	
2000	0,3	

Tabel B.1: Lavere skat på arbejdsindkomst (2003)

Virkning på grænser og satser i 2004-2007				
Alle tal er i 2003-niveau	2004	2005	2006	2007
Beskæftigelsesfradrag i %	2,5	2,5	2,5	2,5
Maksimalt beskæftigelsesfradrag i kr.	5.800	6.100	6.500	6.800
Skatteværdi af maksimalt beskæftigelsesfradrag* i kr.	1.930	2.030	2.165	2.265

*Skatteværdi i en gennemsnitskommune med en samlet skatteprocent til kommune, amt og kirke på 33,3

Infoboks B.1: Lavere skat på arbejdsindkomst og Forårspakke 1.0

Lavere skat på arbejdsindkomst fremrykkes, så reformen indføres fuldt ud fra 2004

Tabel B.2: Lavere skat på arbejde 2008 og 2009 (2007)

	2008	2009
Forhøjelse af beskæftigelsesfradrag i % (fra 2,5 %) til:	4,0	4,25
Maksimalt beskæftigelsesfradrag i kr.	12.300	13.100

Tabel B.3: Forårspakke 2.0 (2009)

Forhøjes beskæftigelsesfradraget fra 4,25 % til 5,60 %

2009-niveau	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Beskæftigelsesfradrag	4,25	4,25	4,40	4,50	4,65	4,80	5,00	5,20	5,40	5,60
Maks. beskæftigelsesfradrag i kr.	13.600	13.600	14.100	14.400	14.900	15.400	16.000	16.600	17.300	17.900

Tabel B.4: Skattereform 2012 - Indførelse af forhøjelsen af beskæftigelsesfradraget 2013-2022

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Beskæftigelsesfradrag i %	6,95*	7,25	7,8	8,15	8,6	9,5	10,1	10,5	10,6	10,65
Maks. fradrag i kr.	22.300	23.300	25.100	26.100	27.500	30.400	32.300	33.500	33.800	34.100

Anm.: De angivne beløbsgrænser er grundbeløb i 2010-niveau. Beløbsgrænsen reguleres fra 2014.

*Hæves fra 5,6 % (17.900 kr.)

Tabel B.5: Lavere skat på arbejdsindkomst og større fradrag for pensionsindbetalinger (2018)

Sats og grænse for beskæftigelsesfradraget					
	2018	2019	2020	2021	2022
Fradragsprocent	9,5	10,1	10,5	10,6	10,65
Nuværende maksimalt fradrag	33.300	35.400	36.700	37.000	37.400
Maksimalt fradrag med de nye regler	34.300	36.400	37.700	38.000	38.400
Forhøjelse	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Tabel C: Skattereform 2018 - Indfasning af Jobfradrag

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Grundlag (den del af grundlaget, som overstiger) i kr.	187.500	187.500	187.500	187.500	187.500	187.500	187.500	187.500
Procent	2,5	3,75	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Maks. jobfradrag i kr.	1.400	2.000	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Skatteværdi (i en gennemsnitskommune)	375	515	645	645	645	645	645	645

Skatteværdien er regnet med udgangspunkt i en gennemsnitlig kirke- og kommuneskatteprocent på 25,78 %
Tallene er fra Aftale om lavere skat på arbejdsindkomst og større fradrag for pensionsindbetalinger, 6. februar 2018. Beløbsgrænserne reguleres årligt.